

Valsts prezidenta Egila Levita uzruna Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības 9. kongresā

Publicēts 06/12/2021 11:21

I

Cienījamie Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības biedri un pārstāvji! Cienījamie 9. kongresa dalībnieki un organizatori!

Man ir patīams prieks jūs šodien sveikt savienības augstākās lēmēj institūcijas – kongresa – atklāšanā!

Laikā kopš iepriekšējā kongresa pirms pieciem gadiem Latvija ir sagaidījusi savu simto gadadienu un esam atzīmējuši 15 gadus, kopš Latvija tika uzņemta Eiropas Savienībā un NATO.

Šajos piecos gados Latvijas tautsaimniecība ir turpinājusi attīstīties, veicinot mūsu labklājību. Vidējā bruto alga valstī ir palielinājusies par 44 %, savukārt bezdarba līmenis ir samazinājies par 37,5 %.

II

Tai pašā laikā mēs šobrīd piedzīvojam vienu no grūtākajiem laikiem atjaunotās Latvijas vēsturē. Mūsu ikdienu un darbu aizvien ietekmē Covid-19 izraisītā pandēmija. Atsevišķas nozares un tur strādājošie pandēmijas ietekmē ir nokļuvuši īpaši grūtā situācijā. Mūs satrauc enerģētikas tirgus svārstības un pieaugošās cenas. Mēs piedzīvojam izaicinājumus arī uz mūsu ārējām robežām. Pārmaiņas turpina ienest globalizācijas procesi, tehnoloģiju attīstība un klimata izmaiņas.

Šīs pārmaiņas un izaicinājumi neizbēgami skar mūsu sabiedrību un var radīt nevēlamas sekas cilvēku dzīvēs, tai skaitā pastiprināt nevienlīdzību. Ir saprotamas cilvēku bažas par savu un savas ģimenes nākotni.

III

Turpmākajos gados Latvija saņems finansiālu atbalstu no Eiropas Savienības Atveseļošanās un noturības mehānisma. Šie līdzekļi ir domāti speciāliem mērķiem – klimata politikai un "zaļajam kursam", digitālajai transformācijai, sabiedrības nevienlīdzības mazināšanai, veselībai, ekonomikas transformācijas veicināšanas pasākumiem, kā arī likuma varas stiprināšanai.

Investējot šos līdzekļus konkrētos projektos, mūsu uzdevums ir veikt reformas minētajās jomās, lai celtu mūsu ekonomikas produktivitāti un nostiprinātu konkurētspēju un ilgtspēju.

IV

Šo svarīgo uzdevumu veikšanai ir nepieciešama cieši koordinēta un vienota rīcība. Saistībā ar šo esmu paudis savu viedokli par nepieciešamību modernizēt valsts pārvaldi un uzlabot horizontālo politiku īstenošanu.

Tādēļ esmu iesniedzis Saeimā likumprojektu, kas paredz iespēju izveidot politiski atbildīgu valsts ministra amatu, kurš veidotu politiku prioritārās starpnozaru jomās.

Piemēram, mēs esam viena no nedaudzajām valstīm Eiropā, kurām nav politiski atbildīga ministra vai valsts ministra digitālās transformācijas jomā. Jāņem vērā, ka digitālajā transformācijā tuvākajos gados no Eiropas Savienības fondiem "ieplūdis" simtiem miljonu eiro, kas bez vienotas, centralizētas starpnozaru politikas tiks izšķērdēti vai izlietoti bez pienācīgas atdeves. Tā ir viena no mūsu valsts pārvaldības problēmām, ka mēs esam atpalikuši ne tikai attiecībā pret Baltijas valstīm, bet arī mūsu valsts pārvaldība ir neelastīga un neatbilstoša mūsdienu modernas pārvaldības vajadzībām.

V

Eiropa ir iesākusi savas ekonomikas transformāciju no līdzšinējās "piesārņojošās" ekonomikas uz zaļo ekonomiku. Tas ir nepieciešams, lai novērstu klimata katastrofu nākamajās dekādēs un ierobežoto līdzšinējo dabas resursu izsaimniekošanu.

Tas prasīs ne tikai cilvēka kā patērētāja izturēšanās maiņu, tas nozīmēs arī tālākas pārmaiņas cilvēku darba dzīvē.

VI

Šīs pārmaiņas, kas saistītas ar darba laiku, darba vietas, darba tiesisko attiecību elastību, ne vienmēr atbilst darba ņēmēju interesēm. Tas bieži vien nozīmē arodbiedrību izcīnīto darba ņēmēju tiesību "apiešanu", darba intensifikāciju, kas ne visos gadījumos tiek kompensēta ar attiecīgu atalgojuma pieaugumu.

Piemērs tam ir daudzie *pseido pašnodarbinātie*, kuri sociālajā nodrošinājumā un darba aizsardzībā faktiski ir spiesti uzņemt darba devēja pienākumu daļu.

VII

Liels izaicinājums jau tuvākajā nākotnē būs mūžizglītības koncepcijas īstenošana. Cilvēka reiz skolā vai augstskolā iegūtās prasmes mūsdienu straujajā tehnoloģiskās attīstības laikmetā ātri noveco. Tādēļ zināšanu un prasmju uzlabošana ir jāturpina visu darba dzīvi.

Progresīvas valstis – kā Somija – mūžizglītības sistēmas ieviešanā jau ir izvirzījušās tālu priekšā. Tas ir ļoti svarīgs aspekts valsts ekonomikas starptautiskajā konkurētspējā. Es ceru, ka Latvija šajā jomā atkal kārtējo reizi nepalikts kaut kur iepakaļus. Arī arodbiedrībām mūžizglītības sistēmas ieviešanā vajadzētu spēlēt nozīmīgu lomu.

VIII

Uzskatu, ka ekonomikas transformācija, kas jau ir sākusies un turpināsies vēl visu dekādi, ir jāīsteno sociāli atbildīgā veidā. Sociālā dimensija, sociālais dialogs un sociālo partneru iesaiste ir viens no modernas, konkurētspējīgas ekonomikas pamatelementiem.

Ekonomikas atveseļošanās un reformu procesā arodbiedrībām ir īpaši nozīmīga loma.

Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība vienmēr ir aktīvi paudusi darba ņēmēju intereses un konstruktīvi piedalījies valdības politiku izstrādes procesā.

Lai tas tā būtu arī turpmāk un lai arodbiedrību balss būtu spēcīga un ietekmīga!

Es jums novēlu izdevušos kongresu un veiksmi nākamajā darbības periodā.

Paldies!